

Pradžia>Teisės aktai ir Teismo praktika>Nacionalinės teisės aktai

Nacionalinės teisės aktai

Kipras

Pagal Konstitucijos (Σύνταγμα) 1 straipsnį „Kipro valstybė yra nepriklausoma ir suvereni prezidentinė respublika“, grindžiama teisėtumo, valdžių (vykdamosios, įstatymų leidžiamosios ir teisminės) atskyrimo, teismų nešališkumo ir pagarbos pagrindinėms žmogaus teisėms bei laisvėms ir jų apsaugos principais. Pagrindinės žmogaus teisės ir laisvės ginamos pagal Konstitucijos II dalį, kuri grindžiama Europos žmogaus teisių konvencija (EŽTK), o pagal Konstitucijos 35 straipsnį „Respublikos įstatymų leidžiamoji, vykdomoji ir teisminė valdžia privalo atitinkamos savo kompetencijos srityse užtikrinti veiksmingą šios dalies nuostatų taikymą“. Teisėtumą užtikrina ne tik rašytinė Konstitucija ir įstatymų nuostatos, bet ir tai, kad vyriausybė įsipareigoja laikytis jai nustatytų konstitucinių apribojimų ir užtikrinti, kad įstatymų leidžiamoji valdžia priimtų Konstituciją atitinkančius įstatymus ir kad veiktų nepriklausoma ir nešališka teisminė valdžia.

Teisės šaltiniai

1. Europos Sąjungos teisė

2004 m. gegužės 1 d. Kipras tapo visateise ir lygia Europos Sąjungos valstybe nare, ir jam taikoma ES teisė. Remiantis Europos Sąjungos Teisingumo Teismo praktika, ES teisė turi viršenybę prieš ES valstybių narių nacionalinę teisę, įskaitant ir šalies teisę, ir Konstituciją.

ES teisės viršenybė prieš Kipro Respublikos Konstituciją užtikrinama pagal Kipro Respublikos Konstituciją, kuri buvo iš dalies pakeista įstatymu dėl penktojo Konstitucijos pakeitimo (Ο περί της Πέμπτης Τροποποίησης του Συντάγματος Νόμος) (Įstatymas 127(I)/2006) siekiant išaiškinti ES teisės viršenybę prieš Konstituciją.

Be to, Kipro Respublika pritaikė ir suderino nacionalinius įstatymus su ES teise, priimdama daug teisės aktų ir panaikindama arba pakeisdama tam tikras nacionalinės teisės nuostatas, įskaitant Konstitucijos nuostatas, kaip minėta pirmiau.

Todėl ES teisė yra teisės šaltinis, turintis viršenybę Kipro Respublikoje; ji apima ir valstybių narių priimtas taisykles, t. y. Europos Bendrijų steigimo sutartis, jų protokolus bei priedus su vėlesniais papildymais ar pakeitimais, ir taisykles, kurias Europos Sąjungos institucijos išleido kaip reglamentus, direktyvas ar sprendimus. Ji taip pat apima tarptautinių konvencijų, kurias sudarė ES ir trečiosios šalys arba tarptautinės organizacijos, taisykles, bendruosius ir pagrindinius teisės principus, paprotinę teisę, bendrąsias viešosios tarptautinės teisės taisykles ir Europos Sąjungos Teisingumo Teismo praktiką, pagal kurią pagrindinės žmogaus teisės kaip bendrieji teisės principai yra neatskiriama Europos teisyno dalis.

2. Kipro Respublikos Konstitucija

Kipro Respublikos Konstitucija buvo priimta 1960 m., kai buvo paskelbta Kipro Respublika, ir pagal Konstitucijos 179 straipsnį ji yra aukščiausias Kipro Respublikos įstatymas. Kipro Respublikai įstojus į Europos Sąjungą ir iš dalies pakeitus savo Konstituciją kaip aprašyta 1 dalyje pirmiau, ES teisė įgijo viršenybę prieš vidaus konstitucinę tvarką, ir Konstitucijoje pateiktos teisės normos turi atitikti ES teisę.

3. Tarptautinės konvencijos, sutartys ir susitarimai

Pagal Konstitucijos 169 straipsnį, kai tarptautinės konvencijos, sutartys ar susitarimai, sudaryti Ministrų Tarybos (Υπουργικό Συμβούλιο) sprendimu, yra ratifikuojami ir paskelbiami oficialiajame valstybės leidinyje (Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας), jie tampa viršesni už bet kurį nacionalinį įstatymą (išskyrus Konstituciją) ir, jei prieštarauja tokiems įstatymams, įgyja viršenybę, su sąlyga, kad juos taip pat taiko kita susitarimo šalis.

4. Oficialūs įstatymai

Oficialūs įstatymai – tai Atstovų rūmų (Βουλή των Αντιπροσώπων), kuriems priklauso įstatymų leidžiamoji valdžia, priimti įstatymai, kurie turi atitikti ES teisę ir Konstituciją.

Pagal Konstitucijos 188 straipsnio nuostatas šiandien Kipro Respublikoje galioja įstatymai, kurie buvo įtraukti į teisiną pagal tą straipsnį Nepriklausomybės dienos išvakarėse, nebent kita nuostata buvo ar bus priimta pagal įstatymą, taikomą arba priimtą pagal Konstituciją, ir įstatymai, kuriuos Atstovų rūmai priėmė po nepriklausomybės paskelbimo.

5. Norminiai aktai

Norminiai aktai (Κανονιστικές Πράξεις) – tai teisės aktai, vykdomosios valdžios institucijų išleisti pagal įstatymų joms suteiktas galias ir turintys atitikti ES teisę ir Konstituciją bei įstatymus.

Šios administracijos galios priimti papildomas teisės normas (antrinės teisės aktus), kurių reikia įstatymui taikyti ir vykdyti, vadinamos reguliavimo galiomis ir, nors įstatymų leidžiamosios galios Kipre yra suteiktos Atstovų rūmams, yra leidžiamos, kad būtų galima reguliuoti specialius klausimus, vietinės svarbos klausimus arba techninius ar smulkius klausimus.

6. Aukščiausiojo Teismo (Ανώτατο Δικαστήριο) praktika

Pagal Kipre taikomą doktriną, Aukščiausiojo Teismo sprendimai yra privalomi visiems žemesnių instancijų teismams. Todėl Aukščiausiojo Teismo sprendimas, kuriame aiškinama tam tikra teisės norma, laikomas teisės šaltiniu.

7. Bendroji teisė. Lygybės principai

Bendroji teisė (κοινοδίκαιο) ir lygybės principai (επιείκεια) taip pat yra teisės šaltiniai, jei nėra kitų įstatyminių nuostatų.

Įvairių rūšių teisinių priemonių aprašas

Rašytinės

Kipro Respublikos Konstitucija.

Tarptautinės konvencijos, sutartys ir susitarimai, sudaryti su trečiosiomis šalimis, ratifikuoti pagal įstatymus ir paskelbti oficialiajame valstybės leidinyje; jie yra viršesni už bet kuriuos nacionalinius įstatymus, su sąlyga, kad juos taip pat taiko kita susitarimo šalis.

Įstatymai, pagal Konstitucijos 188 straipsnį galioję Nepriklausomybės dienos išvakarėse pagal to įstatymo nuostatas, nebent kita nuostata buvo ar bus priimta pagal įstatymą, taikomą arba priimtą pagal Konstituciją. Įstatymai, Atstovų rūmų priimti po nepriklausomybės paskelbimo.

Norminiai aktai (Reglamentai) (Κανονισμοί).

Nerašytinės

Aukščiausiojo Teismo, Europos Sąjungos Teisingumo Teismo ir Europos Žmogaus Teisių Teismo praktika.

Bendroji teisė ir lygybės principai, nebent kita nuostata buvo ar bus priimta pagal įstatymą, taikomą arba priimtą pagal Konstituciją.

Teisės normų hierarchija

Kipro Respublikai įstojus į Europos Sąjungą, Kipro Respublikoje taikoma tokia teisės normų hierarchija:

EUROPOS SĄJUNGOS TEISĖ

KIPRO RESPUBLIKOS KONSTITUCIJA

TARPTAUTINĖS KONVENCIJOS, SUTARTYS IR SUSITARIMAI

OFICIALŪS ĮSTATYMAI

NORMINIAI AKTAI

AUKŠČIAUSIOJO TEISMO PRAKTIKA

BENDROJI TEISĖ IR LYGYBĖS PRINCIPAI

Bendroji teisė ir lygybės principai yra Kipro teisės šaltiniai ir yra taikomi, kai nėra kitų įstatyminių nuostatų.

Institucinė struktūra

Už teisės normų priėmimą atsakingos institucijos

Kipro Respublikos Konstitucijoje aiškiai atskiriamos trys valdžios. Vykdomoji valdžia priklauso Prezidentui, viceprezidentui ir Ministrų Tarybai, teisminę valdžią vykdo Respublikos teismai, o įstatymų leidžiamosios valdžios galiomis naudojasi Atstovų rūmai – aukščiausias teisėkūros organas Respublikoje. Nors Atstovų rūmai yra aukščiausias teisėkūros organas, vykdomosios valdžios institucijos gali nustatyti teisės normas, reikalingas įstatymams taikyti, ir reaguoti į įvairias situacijas, kuriose gali reikėti juos taikyti. Šios administracijai suteiktos galios priimti papildomas teisės normas, reikalingas įstatymams taikyti ir vykdyti, vadinamos reguliavimo galiomis.

Sprendimų priėmimo procesas

Įstatymo priėmimo procedūra prasideda pateikus įstatymo projekto pasiūlymą arba įstatymo projektą. Teisė pateikti įstatymo projekto pasiūlymą suteikta atstovams, o teisė pateikti įstatymo projektą – ministrams. Visi Atstovų rūmams pateikti įstatymų projektai ir įstatymų projektų pasiūlymai iš pradžių perduodami svarstyti kompetentingam parlamentiniam komitetui, o vėliau svarstomi plenariniame posėdyje.

Atstovų rūmai įstatymus ir sprendimus priima paprasta dalyvaujančių ir balsuojančių atstovų balsų dauguma, o juos priėmus apie tai informuojamas Respublikos Prezidentas, kuris juos išleidžia paskelbdamas oficialiajame valstybės leidinyje arba grąžina Atstovų rūmams svarstyti pakartotinai. Pastaruoju atveju, jei Atstovų rūmai laikosi savo sprendimo, Prezidentas turi išleisti tokį įstatymą arba pasinaudoti savo konstitucine teise perduoti jį Aukščiausiam Teismui, kad šis nuspręstų, ar tas įstatymas atitinka Konstituciją arba ES teisę. Teismui nusprendus, kad įstatymas atitinka minėtą teisę, jis paskelbiamas nedelsiant, o jei ne – neskelbiamas.

Įstatymai įsigalioja, kai yra paskelbiami oficialiajame valstybės leidinyje, arba įstatyme nustatytą datą, jie gali būti panaikinti kitu įstatymu arba, tam tikromis aplinkybėmis, „nebyliai“.

Teisinių duomenų bazės

Kipro Respublikoje yra šios teisinių duomenų bazės:

[CYLAW](#)

[KIPRO TEISĖS PORTALAS](#) (ΝΟΜΙΚΟΣ ΚΟΜΒΟΣ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ)

Ar duomenų bazėmis galima naudotis nemokamai?

CYLAW duomenų bazė nemokama. KIPRO TEISĖS PORTALAS prieinamas tik prenumeratoriams.

Trumpas aprašas

1. CYLAW

CyLaw buvo sukurta 2002 m. sausį kaip nekomercinė duomenų bazė, kurioje teikiama nešališka ir nepriklausoma teisinė informacija ir prieiga prie Kipro teisės šaltinių; tai tarptautinio sąjūdžio, kuriame dalyvauja ir Kipras, už nemokamą teisės prieigą dalis. *CyLaw* duomenų bazėse pateikiami Aukščiausiojo Teismo ir antrosios instancijos Šeimos teismo sprendimai nuo 1997 m., civilinio proceso taisyklės ir įvairūs teisiniai straipsniai bei tekstai.

CyLaw duomenų bazėje pateikiamus sprendimus elektroniniu formatu įrašė Aukščiausiasis Teismas. Tai autentiški Aukščiausiojo Teismo paskelbtų sprendimų tekstai be jokio kišimosi ar pataisymų.

2. Kipro teisės portalas

Kipro teisės portalas, be kita ko, suteikia paprastą prieigą prie naujienų straipsnių, tekstų ir straipsnių, aktualių visiems, sprendžiantiems teisinius klausimus, taip pat prieigą prie prenumeruojamos teisinių duomenų bazės, apimančios Kipro Respublikos teisės aktų (Νομοθεσία) ir teismų praktikos (Νομολογία) duomenų bazes.

Įstatymų katalogas (Ευρετήριο των Νόμων) – tai visų galiojančių arba panaikintų įstatymų ir visų susijusių reglamentų katalogas. Šie katalogai nuolat atnaujinami, kai išleidžiamas oficialusis valstybės leidinys.

Teismų praktikos kataloge (Ευρετήριο της Νομολογίας) galima ieškoti bet kurio sprendimo teksto pagal įvairius paieškos kriterijus.

Susijusios nuorodos

[Teisės tarnyba](#) (Νομική Υπηρεσία)

[Aukščiausiasis Teismas](#)

[Atstovų rūmai](#)

Paskutinis naujinimas: 23/07/2019

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija neprisima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.